

A. ΚΕΙΜΕΝΟ

1. Με ειδική τιμητική εκδήλωση στις 12 Δεκεμβρίου, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα προβάλει σε απ' ευθείας μετάδοση την τελετή απονομής του Βραβείου Νόμπελ της Ειρήνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), η οποία, με την σημαντική αυτή διάκριση, ανταμείβεται για την εξηκονταετή συμβολή της στην ειρήνη, την δημοκρατία, την συμφιλίωση των λαών και τα δικαιώματα του ανθρώπου.
2. Η διάκριση αυτή της ΕΕ έχει προκαλέσει πολλές συζητήσεις και κάποιοι αμφισβήτησαν την απόφαση της νορβηγικής επιτροπής. Κατά κύριο δε λόγο οι αμφισβητούντες την διάκριση είτε ανήκουν σε φορείς ολοκληρωτικών και εθνικιστικών αντιλήψεων, είτε είναι εντελώς άσχετοι με τις τραγικές στιγμές της ευρωπαϊκής ιστορίας, είτε, τέλος, εξυπηρετούν ευτελείς ιδιοτέλειες οι οποίες για μια περίοδο γέννησαν και την ευρωπαϊκή βαρβαρότητα, ακριβώς δίπλα στο ευρωπαϊκό πνεύμα. Και στο σημείο αυτό δεν μπορούμε παρά να συμφωνήσουμε με τον κορυφαίο Γάλλο στοχαστή και φιλόσοφο Εντγκάρ Μορέν, όταν υπογραμμίζει ότι η βαρβαρότητα του πολέμου είναι συνυφασμένη με τους ιστορικούς χρόνους.
3. Όντως, η ιστορία των μεγάλων κοινωνιών είναι αυτή των ακαταπαύστων πολέμων. Αυτό επισημαίνει ο ιδρυτής της πολιτειολογίας, Γκαστόν Μπουτούλ, για να προσθέσει ότι στις κοινωνίες αυτές, παράλληλα με την βαρβαρότητα, **ανθίζουν** οι τέχνες και η κουλτούρα, αναπτύσσεται η γνώση, εμφανίζεται μία καλλιεργημένη ελίτ. Η βαρβαρότητα είναι, λοιπόν, θα λέγαμε ένα συστατικό μεγάλων πολιτισμών. Όπως έχει καταδείξει ο Βάλτερ Μπένγιαμιν, δεν υπάρχει σημείο ή πράξη του πολιτισμού που να μην συνιστά ταυτοχρόνως μία πράξη βαρβαρότητας. Τίθεται ένα ερώτημα: αν όντως μπορούμε και οφείλουμε να αντισταθούμε στην βαρβαρότητα και, ακόμη περισσότερο, να προσπαθήσουμε να την καταστειλούμε, μήπως παρ' όλα αυτά είναι τελικά ένα συστατικό του πολιτισμού το οποίο ποτέ δεν θα μπορούσαμε να **εξαλείψουμε**;
4. Στο τραγικό αυτό ερώτημα πριν 60 πλέον χρόνια οι πατέρες της σημερινής Ευρώπης (Ρομπέρ Σουμάν, Ζαν Μονέ, Κόνραντ Αντενάουερ, Αλκ. Ντε Γκάσπερι, Πωλ Ανρί Σπάακ, Γιοχάνες βαν ντε Μπρινκ, Ζοζέφ Μερίς κ.α.) προσπάθησαν και θέλησαν να απαντήσουν καταφατικά.
5. Όμως, όλων αυτών των συνθηκών (Ρώμης, Μάαστριχτ) είχε προηγηθεί στις 9 Μαΐου 1950 η ιστορική διακήρυξη του τότε Γάλλου υπουργού Εξωτερικών Ρομπέρ Σουμάν, η οποία ανέφερε, μεταξύ άλλων: «...Η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να προφυλαχθεί χωρίς δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν. Η **συμβολή** μιας οργανωμένης και ζωντανής Ευρώπης στον πολιτισμό είναι απαραίτητη για την διατήρηση ειρηνικών σχέσεων...». Και αυτές οι τελευταίες για τον Ρομπέρ Σουμάν ήταν **αδιανόητες** αν η Ευρώπη δεν απεφάσιζε να κάνει αποφασιστικά βήματα προς την ενοποίησή της, με αφετηρία την οικονομία.
6. Υπό αυτές τις συνθήκες, η απονομή του Νόμπελ της Ειρήνης στην Ευρώπη έχει τεράστια, κατά τη γνώμη μας, σημασία. Επιτρέπει σε κάθε συνειδητό Ευρωπαίο, υπερήφανο για τον ελληνο-ρωμαϊκό πολιτισμό του, να **αποφύγει** την ήσυχη συνείδηση – η οποία, κατά Εντγκάρ Μορέν, είναι πάντα μία ψευδής συνείδηση. Χάρη στο έργο της μνήμης, πρέπει να φθάνουν έως εμάς και να μας κατατρύχουν διάφορες μορφές βαρβαρότητας: οι υποδουλώσεις, οι ρατσισμοί, ο εθνικιστικός ολοκληρωτισμός, ο ιταλικός φασισμός, οι αποικιοκρατίες... Αν θέλουμε να υπερνικήσουμε τους νέους κινδύνους της βαρβαρότητας, πρέπει να βρούμε τρόπους αναζωογόνησής του ευρωπαϊκού ανθρωπισμού και της οικουμενικότητάς του.
7. Ένας από τους τρόπους αυτούς είναι η επανασύνδεση του Ελληνισμού με την Δύση. Έως τις μέρες μας, η Δύση κράτησε και επεξεργάστηκε περισσότερο την «πρακτική» πλευρά της αρχαιοελληνικής σκέψης, η οποία ενσωματωνόταν ευκολότερα στους θεμελιακούς προσανατολισμούς των δυτικών κοινωνιών. Άφηνε έτσι στην λήθη τον ανθρώπινο χαρακτήρα της αρχαίας ελληνικής σκέψης, που είναι η στοχαστική στάση του Είναι μέσα στον κόσμο.
8. Στις μέρες μας, όπου γελοίοι εθνικισμοί προσπαθούν να αποσταθεροποιήσουν την Ευρώπη, οι δημοκρατίες μας πρέπει να αποφύγουν τον εκφυλισμό και να αναδημιουργούνται σε διαρκή βάση. Έτσι, ένα Νόμπελ Ειρήνης μπορεί να αποτελέσει αφετηρία προς την κατεύθυνση αυτή.

(κείμενο από το Διαδίκτυο, συντομευμένο και ελαφρά διασκευασμένο για τις ανάγκες του κριτηρίου)

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

- A. Να δοθεί η περίληψη του κειμένου, χωρίς προσωπικά σχόλια, σε 100 περίπου λέξεις. **(Μονάδες 25)**
- B1. «Αν θέλουμε να υπερνικήσουμε τους νέους κινδύνους της βαρβαρότητας πρέπει να βρούμε τρόπους αναζωογόνησής του ευρωπαϊκού ανθρωπισμού και της οικουμενικότητάς του». Να αναπτύξετε το περιεχόμενο του παραπάνω χωρίου σε μια παράγραφο 100-120 λέξεων. **(Μονάδες 10)**
- B2. Να βρεθούν συνολικά δύο, διαφορετικοί, τρόποι πειθούς στην τρίτη και τέταρτη παράγραφο του κειμένου. Να υποδειχθούν τα αντίστοιχα χωρία. **(Μονάδες 8)**
- B3. Με ποιον τρόπο οργανώνεται ο λόγος στην 6^η παράγραφο; (δομή & τρόπος ανάπτυξης) **(Μονάδες 5)**
- B4 **α)** ανθίζουν, εξαλείψουμε, συμβολή, αδιανόητες: Να δοθεί από ένα συνώνυμο για κάθε μια από τις παραπάνω λέξεις. **(Μονάδες 8)**
β) επιτρέπει, αποφύγει, λήθη, αφετηρία: Να δοθεί από ένα αντώνυμο για κάθε μια από τις παραπάνω λέξεις. **(Μονάδες 8)**
- B5. «Η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να προφυλαχθεί χωρίς δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν». Να αναγνωριστεί το είδος της σύνταξης που χρησιμοποιείται κάθε φορά στις προτάσεις της παραπάνω περιόδου και να μετατραπεί στην αντίθετή της. **(Μονάδες 4)**
- Γ. Η απονομή του βραβείου Νόμπελ της Ειρήνης για το 2012 στην Ευρωπαϊκή Ένωση σας δίνει την αφορμή να συντάξετε ως εκπρόσωπος της μαθητικής κοινότητας της πόλης σας και με τη συνδρομή του συλλόγου των καθηγητών του σχολείου σας, μια επιστολή στην οποία, αφού τεκμηριώσετε την αναγκαιότητα για την εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης στην εποχή μας, θα υποδεικνύετε τους στόχους και τους προσανατολισμούς που πρέπει να έχουν τα ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα, ώστε να επιτευχθεί μακροπρόθεσμα η ειρηνική συνύπαρξη των λαών στη βάση του ανθρωπισμού. (500-600 λέξεις). **(Μονάδες 40)**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- A. Θέμα του κειμένου είναι η απονομή του βραβείου Νόμπελ της Ειρήνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την συνεισφορά της στην ειρήνη και τον ανθρωπισμό. Αρχικά επισημαίνεται πως τη διάκριση αυτή την αμφισβητούν πολλοί. Αφού, λοιπόν, η ιστορία των

σπουδαίων πολιτισμών είναι συνυφασμένη με τη βαρβαρότητα, τίθεται το ερώτημα αν μπορούμε να την καταστείλουμε. Και εδώ οι εμπνευστές της τωρινής Ευρώπης απαντούν ότι η παγκόσμια ειρήνη μπορεί να προφυλαχθεί μόνο από μια Ενωμένη Ευρώπη, έχοντας ως αφετηρία την οικονομία. Έτσι η απονομή του Νόμπελ δεν εφησυχάζει τον συνειδητό Ευρωπαίο, αναζωογονεί τον ευρωπαϊκό ανθρωπισμό και υπερνικά τις νέες «βαρβαρότητες». Γι' αυτό πρέπει να επανασυνδεθεί ο ανθρωποκεντρικός και στοχαστικός χαρακτήρας του αρχαιοελληνικού πνεύματος με τη Δύση, εν όψει της έξαρσης του εθνικισμού, και αφετηρία αποτελεί ένα Νόμπελ Ειρήνης.

B1. Για να αντιμετωπίσουμε τους νέους κινδύνους της βαρβαρότητας πρέπει να επαναφέρουμε τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα στον ευρωπαϊκό πολιτισμό, ο οποίος θα διαπνέεται έτσι από τις αξίες της δικαιοσύνης, της αλληλεγγύης και του αλληλοσεβασμού των πολιτών και των κρατών. Σε αυτές τις τρεις αρχές στηρίζεται η δημοκρατία, η ελευθερία και η ισότητα. Και βέβαια ο άνθρωπος θα λογαριάζεται ως αξία ανυπέρβλητη και κέντρο του πολιτισμού. Επομένως θα υπάρξει και η ανάλογη εξέλιξη της ηθικής και πνευματικής ζωής. Η σκέψη θα εισχωρήσει στην ουσία της Ανθρώπινης ζωής. Έτσι λοιπόν τα δημοκρατικά πολιτεύματα δεν θα κινδυνεύουν από εκφυλιστικές τάσεις και ούτε θα μπορούν να βρουν πρόσφορο έδαφος οι ανόητοι εθνικισμοί και οι κάθε λογής φανατισμοί και ρατσισμοί. Αντίθετα, η αναγέννηση του ευρωπαϊκού ανθρωπισμού θα αναδείξει τον οικουμενικό χαρακτήρα του ευρωπαϊκού πολιτισμού και τη δυναμική του στην εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης και στη συμφιλίωση των λαών.

B2. Παράγραφος 3^η: Ένας τρόπος πειθούς είναι η επίκληση στην αυθεντία. Το αντίστοιχο χωρίο είναι: «Όντως, η ιστορία των μεγάλων...μία πράξη βαρβαρότητας». Ο συγγραφέας παραθέτει τις απόψεις δυο προσωπικοτήτων, του Γκαστόν Μποντούλ και του Βάλτερ Μπένγιαμιν, για να επιβεβαιώσει την άποψη ότι η ιστορία των μεγάλων κοινωνιών είναι αυτή των ακατάπαυστων πολέμων.

Παράγραφος 4^η: Ένας τρόπος πειθούς είναι η επίκληση στη λογική με τη χρήση τεκμηρίων-παραδειγμάτων, καθώς αναφέρει μερικούς από τους «πατέρες»-οραματιστές της Ε.Ε. Το αντίστοιχο χωρίο είναι: (Ρομπέρ Σουμάν, Ζαν Μονέ, Κόνραντ Αντενάουερ, Αλκ. ντε Γκάσπερι, Πωλ-Ανρί Σπάακ, Γιοχάνες Βαν ντε Μπρινκ, Ζόζεφ Μέρις, κ.α.).

B3. Στοιχεία δομής: Θεματική πρόταση: «Υπό αυτές...σημασία»
Σχόλια-Λεπτομέρειες: «Επιτρέπει...αποικιοκρατίες...»
Πρόταση-Κατακλείδα: «Αν θέλομε...οικουμενικότητός του» (πρόταση-προϋπόθεση)

Τρόπος ανάπτυξης: Ο συγγραφέας χρησιμοποιεί συνδυασμό μεθόδων. Έτσι η έκτη (6^η) παράγραφος του κειμένου αναπτύσσεται με τη μέθοδο της αιτιολόγησης και των παραδειγμάτων.

Ο συγγραφέας αιτιολογεί στα σχόλια της παραγράφου («Επιτρέπει σε...οι αποικιοκρατίες») τη θέση του ότι η απονομή του Νόμπελ της Ειρήνης στην Ευρώπη έχει τεράστια σημασία και επιπλέον χρησιμοποιεί παραδείγματα που καταδεικνύουν τη βαρβαρότητα του ανθρώπινου πολιτισμού («οι υποδουλώσεις...οι αποικιοκρατίες»).

B4. α. Συνώνυμα: ανθίζουν = ευδοκιμούν
εξαλείψουμε = εξαφανίσουμε
συμβολή = συνεισφορά
αδιανόητες = ασύλληπτες

β. Αντώνυμα: επιτρέπει ≠ απαγορεύει
αποφύγει ≠ επιδιώκει
λήθη ≠ μνήμη
αφετηρία ≠ τέρμα

B5. Η σύνταξη που χρησιμοποιείται στην περίοδο είναι η εξής:

Στην 1^η πρόταση: «Η παγκόσμια ειρήνη δεν μπορεί να προφυλαχθεί χωρίς δημιουργικές προσπάθειες» είναι παθητική η σύνταξη και μετατρέπεται σε ενεργητική δηλαδή: «Δεν μπορούμε να προφυλάξουμε την παγκόσμια ειρήνη χωρίς δημιουργικές προσπάθειες».

Στην 2^η πρόταση: «ανάλογες των κινδύνων που την απειλούν» η σύνταξή της είναι ενεργητική και μετατρέπεται σε παθητική δηλαδή: «ανάλογες των κινδύνων από τους οποίους αυτή απειλείται».

Συνολικά: «Δεν μπορούμε να προφυλάξουμε την παγκόσμια ειρήνη χωρίς δημιουργικές προσπάθειες ανάλογες των κινδύνων από τους οποίους αυτή απειλείται».

Γ. Ειρήνη: το...στοίχημα της Ευρωπαϊκής παιδείας

Η απονομή του βραβείου Νόμπελ της Ειρήνης για το 2012 στην Ευρωπαϊκή Ένωση καταδεικνύει δυο σημαντικές συνιστώσες του σύγχρονου παγκοσμιοποιημένου πολιτισμού: η πρώτη αφορά την αναγκαιότητα να εδραιωθεί η παγκόσμια ειρήνη μέσα σε ένα «θολό τοπίο» όπου οι διαφορές και οι συγκρούσεις συμφερόντων σε οικονομικό και εθνικό επίπεδο διακυβεύουν τη συμφιλίωση των λαών και την ισότιμη προστασία των οικουμενικών δικαιωμάτων του ανθρώπου. Η δεύτερη παράμετρος αφορά την αναγνώριση του πολιτιστικού ρόλου που διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση στην ανασηματοδότηση των ανθρωπιστικών ιδεωδών ως βασικού πυλώνα για την εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης και την αρμονική συνύπαρξη των λαών.

Η αναγκαιότητα για την υπεράσπιση, εδραίωση και διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης στις μέρες μας υπαγορεύεται από ποικίλους λόγους, κυρίτερα δε από τη συντήρηση και έξαρση ποικίλων μορφών «βαρβαρότητας» που απειλούν τα ανθρώπινα δικαιώματα και την ειρηνική διευθέτηση των διαφορών ανάμεσα στα έθνη, τα κράτη και τους λαούς. Πιο συγκεκριμένα:

- Οι νέο-αποικιοκρατικές τάσεις και οι ιμπεριαλιστικές βλέψεις των ισχυρών δεν έχουν εκλείψει, καθώς πολλές φορές υποκινούνται διασπαστικές τάσεις ανάμεσα στα έθνη, με σκοπό την ανακατάταξη και αναδιανομή των σφαιρών επιρροής των ισχυρών

- Ο милитарισμός σε όλες του τις εκφάνσεις προωθεί τους πολεμικούς εξοπλισμούς και κυρίως τους πυρηνικούς ως πρώτη μέριμνα ενός κράτους και τον πόλεμο ως «λύση» όλων των προβλημάτων.
- Η παρασκηνακή διπλωματία, η κατάφορη καταπάτηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο εκφυλισμός του διαλόγου ως μέσου επίλυσης των διαφορών και ο αθέμιτος οικονομικός ανταγωνισμός για την επικράτηση στις διεθνές αγορές δυναμιτίζουν την ειρηνική συνύπαρξη και τη συμφιλίωση των λαών του κόσμου.
- Ο επικίνδυνος κοσμοπολιτισμός της εποχής μας, που επιδιώκει να μετατρέψει τους λαούς σε καταναλωτικές μάζες καταργώντας την ιδιαιτερότητά τους και εξαναγκάζοντάς τους σε μια τυποποιημένη χωρίς ταυτότητα ζωή, εξωθεί αναπόφευκτα τους λαούς σε έναν άκρατο εθνικισμό, ακραίο και παράλογο, που απειλεί με τα κυλιόμενα ξεσπάσματα μισαλλοδοξίας και φανατισμού η παγκόσμια ειρήνη και συμφιλίωση.

Ωστόσο, παρά το γεγονός ότι οι μνήμες των δυο παγκόσμιων πολέμων του 20^{ου} αιώνα είναι νωπές, η ανθρωπότητα δε φαίνεται να συνειδητοποιεί τη μέγιστη και αυτονόητη αξία της ειρήνης για την εξέλιξη και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου και της κοινωνίας του, τοπικής και παγκόσμιας. Όχι μόνο ως ιδεώδες και αξία αλλά και ως συνθήκη ζωής, η ειρήνη αποτελεί την προϋπόθεση για την επικράτηση των υπόλοιπων αξιών, της δικαιοσύνης, της δημοκρατίας, του ανθρωπισμού. Εμπνέει στην ανθρώπινη ψυχή ασφάλεια, γαλήνη, αισιοδοξία και έτσι το ανθρώπινο πνεύμα ανελλίσταται στις κορυφές του Πολιτισμού, στην Επιστήμη, την Τέχνη, τον Αθλητισμό, τη Φιλοσοφία, τα Γράμματα, ενώ είναι η μόνη κατάσταση στην οποία ο άνθρωπος μπορεί να εναντιωθεί στα άγρια ένστικτά του. Εν τέλει, η ειρήνη αποτελεί τη μοναδική προϋπόθεση για να αναπτυχθούν ισότιμες, ουσιαστικές και αλληλέγγυες διακρατικές σχέσεις.

Αυτό ακριβώς το πνεύμα αλληλεγγύης και συμβίωσης των διαφορετικών πολιτισμών και κοινωνικοπολιτικών συστημάτων φιλοδόξησε να επιτύχει η Ευρωπαϊκή Ένωση, στη βάση της «διαφοράς μέσα στην ενότητα» και με άξονες τη δημοκρατία και τον ανθρωπισμό. Και εφόσον διατηρεί σταθερούς τους παραπάνω προσανατολισμούς-αν και υπάρχουν κλυδωνισμοί και εκφυλιστικά φαινόμενα-μπορεί να συμβάλλει ουσιαστικά και πρακτικά στην εδραίωση της παγκόσμιας ειρήνης και την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτός πρέπει, εξάλλου, να είναι ο στόχος των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών συστημάτων, αφού η ειρήνη και ο ανθρωπισμός δεν επιβάλλεται εξωθεν από θεσμούς (απλά κατοχυρώνεται) αλλά βιώνεται και «ιδιάσκειται» από μικρή ηλικία ως «έθος»-«ήθος».

Ειδικότερα κύριοι στόχοι της παιδείας αυτής είναι ή οφείλουν να γίνουν:

- Η γνωριμία με τον τρόπο σκέψης, ζωής και πολιτισμού, με τις παραδόσεις και τα ήθη των λαών της Ευρώπης μέσα από εκπαιδευτικά προγράμματα πολιτιστικής συνεργασίας και ανταλλαγής, ώστε να επιτευχθεί από νωρίς η ουσιαστική υπέρβαση των «εσωτερικών» συνόρων της Ευρώπης, με απώτερο σκοπό αυτή να καταστεί πανδέκτης του παγκόσμιου πολιτισμού υιοθετώντας έναν υγιή οικουμενισμό.
- Η έμφαση στα ιδανικά-αξίες του ανθρωπισμού: την πνευματική ελευθερία, την ισότητα, την ανεκτικότητα, την ειρηνική συνύπαρξη όλων των ιδεολογιών και πεποιθήσεων, την προστασία των δικαιωμάτων της ανθρώπινης ύπαρξης, την ισόρροπη και αρμονική ανάπτυξη ήθους-πνεύματος και σώματος. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα αποφευχθούν ή θα αμβλυνθούν τα φαινόμενα εθνικισμού, ξενοφοβίας, ρατσισμού, φανατισμού, μισαλλοδοξίας και δογματισμού που υπονομεύουν την παγκόσμια ειρήνη περιθωριοποιώντας λαούς, έθνη και ανθρώπους. Προς αυτή την κατεύθυνση θα ήταν ωφέλιμη η κριτική και προσεκτική μελέτη της Ιστορίας των λαών της Ευρώπης, ώστε να αποκαλυφθούν οι επικίνδυνες προπαγάνδες και οι μεσσιανισμοί που κατά καιρούς αιματοκύλισαν τους λαούς όλου του κόσμου. Επιπροσθέτως η γόνιμη επαφή των εκπαιδευτικών προγραμμάτων της Ευρώπης με την αρχαιοελληνική σκέψη και φιλοσοφία θα προσφέρει τρόπους αναγέννησης του ευρωπαϊκού ανθρωπισμού και της οικουμενικότητάς του απαγκιστρώνοντας την ευρωπαϊκή σκέψη από την «πρακτική» θεώρηση της πολιτιστικής/τεχνικής ανάπτυξης και προσανατολιζοντάς την, αντίθετα, προς «ανθρωπινότερους» τρόπους ανάδειξης της περίσσειας των πνευματικών της δυνάμεων: την Επιστήμη, την Τέχνη, τον Αθλητισμό, τη Φιλοσοφία.
- Η επιδίωξη της πραγματικής εξίσωσης/ισοδυναμίας των νέων ανθρώπων. Αυτή θα επέλθει μονάχα μέσα από κοινούς εκπαιδευτικούς στόχους και ισότιμα προγράμματα σπουδών σε όλες, τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, με βάση το συμμετοχικό διάλογο, την προσωπική συμμετοχή/εμπειρία, την ανάπτυξη της κριτικής/θεωρητικής σκέψης αλλά και την τεχνογνωσία, την εξοικείωση με τη σύγχρονη τεχνολογία και τη διερευνητική δυνατότητα, που θα οδηγήσει στην επιστημονική έρευνα με επίκεντρο και κατάληξη πρώτα τον άνθρωπο, ώστε να αποφευχθεί η μονομέρεια της εξειδίκευσης και ο τεχνοκρατισμός που προωθεί επικίνδυνες πολιτικές/οικονομικές πρακτικές εξουθενώνοντας τους λαούς και υποδαυλίζοντας αφορμές πολέμου.
- Η ανάδειξη της ανθρωπιστικής φύσης της παιδείας και του πολιτισμού δε μπορεί να συντελεστεί χωρίς την άρτια και βαθιά γνώση της γλώσσας. Γλωσσογνωσία σημαίνει ανθρωπογνωσία και σχεδόν αποκλειστική δυνατότητα του ανθρώπου να ξεφύγει από τα άγρια ένστικτα του και να «αποθεωθεί». Να επιλέξει τη δημιουργία και όχι την καταστροφή, τη συνύπαρξη και όχι την επιβολή και την κυριαρχία. Θεμέλιο μέλημα λοιπόν του σχολείου πρέπει να γίνει αφενός η ποιοτική και ουσιαστική διδασκαλία της εθνικής γλώσσας και γραμματείας και αφετέρου η επαρκής γλωσσομάθεια. Με την πρώτη θα αποφευχθεί η περιθωριοποίηση των «μικρών» γλωσσών άρα και των πολιτισμών τους και η εθνική αλλοτρίωση και αφομοίωση · με τη δεύτερη θα προσεγγιστούν βαθύτερα οι κουλτούρες των άλλων κα θα συντελεστεί η αποδοχή της διαφορετικότητάς τους ως αναφαίρετο ανθρώπινο δικαίωμά τους. Έτσι, ακόμα, θα μπορούσαν να αναδειχθούν, όλα τα κείμενα όλων των εποχών που υμνούν την ειρήνη και τον «Άνθρωπο» και καταδικάζουν τον πόλεμο και το «Θηρίο».

Ας προσέξει, λοιπόν, η Ευρωπαϊκή Ένωση να επαληθεύσει το όραμα του εμπνευστή της Ρομπέρ Σουμάν για τη συμβολή μιας ενωμένης Ευρώπης στη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης, εφόσον συμβάλλει οργανωμένα και ζωντανά στον πολιτισμό. Η απονομή ενός Νόμπελ Ειρήνης είναι βέβαια τιμητική αλλά δεν είναι ο τελικός στόχος, σε μια εποχή μάλιστα που οι ευρωπαϊκοί θεσμοί δοκιμάζονται από τις δυσμενείς διεθνείς συγκυρίες και η ίδια η ιδέα μιας Ενωμένης Ευρώπης αμφισβητείται εκ των έσω. Η μόνη μακροπρόθεσμη λύση για να κερδηθεί το «στοίχημα» της ειρηνικής και ανθρωπιστικής συνύπαρξης των λαών της Ευρώπης, αλλά και του κόσμου ολόκληρου, είναι η ανθρωπιστική και καθολική παιδεία.

Επιμέλεια

Κόρκακα Σάνδη • Μαριδάκη Σταυρούλα

εκπαιδευτικός οργανισμός

ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ